

Muzeum Podlaskie w Białymstoku z wyróżnieniem w Konkursie na Wydarzenie Muzealne Roku Sybilla 2019

Miło nam poinformować, że Muzeum Podlaskie w Białymstoku otrzymało wyróżnienie, w kategorii: Projekty naukowo-badawcze, w 40. Edycji Konkursu na Wydarzenie Muzealne Roku Sybilla 2019.

Wyróżniony został archeologiczny projekt badawczy „Fortece na bagnach. Interdyscyplinarne rozpoznanie obiektów obronnych z epoki brązu na Podlasiu” prowadzony w roku 2019 przez Aleksandra Piaseckiego i Adama Wawrusiewicza z Działu Archeologii Muzeum Podlaskiego w Białymstoku

O projekcie badawczym:

Postęp technologiczny ostatnich lat nieustannie zmusza nas do podejmowania nowych wyzwań i weryfikacji wykreowanego obrazu przeszłości. Technologia LIDAR pozwala zobaczyć to, co jest w zasadzie niewidoczne, ukryte w gęstych lasach i na bagnach... Wśród nowych odkryć są jednak obiekty takie, które wymykają

się klasycznym wyobrażeniem dziejów Podlasia. Pośród dolin rzecznych, zatorfionych mokradeł i błot, w miejscach gdzie nikt się ich nie spodziewał odnaleźliśmy kręgi wałów i fos. Trudno sobie wyobrazić sens takiej lokalizacji. Ogromny wysiłek aby fortyfikować miejsce, które zalać może wiosenna powódź. Czyżby człowiek ówczesny działał irracjonalnie? A może to środowisko wyglądało inaczej? Należało to zweryfikować...

Tak, jako Muzeum Podlaskie w Białymstoku, rozpoczęliśmy projekt Fortece na bagnach...(część badań sfinansowano ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Urzędu Marszałkowskiego województwa Podlaskiego w ramach projektu pt. „*Fortece na bagnach. Nieinwazyjne rozpoznanie wybranych grodzisk dolinnych typu Jatwież Duża*”).

Od samego początku postawiliśmy na interdyscyplinarność i współpracę archeologów z wieloma instytucjami i specjalistami z zakresu rekonstrukcji uwarunkowań paleośrodowiskowych, geofizyki, fotografii lotniczej itp. Ścisłe współpracujemy m.in. z Instytutem Geografii Uniwersytetu im. Jana Kochanowskiego w Kielcach. Jak często bywa, wyniki badań dostarczyły większej ilości pytań niż odpowiedzi. Fortyfikacje, choć przestrzennie rozbudowane, miały raczej wątpliwe walory obronne. Niskie wały i płytkie fosy otaczały często przestrzeń gdzie prawie nie było śladów obecności człowieka. Rzędy palisad zbudowanych z grubych pni nachylono do wnętrza obiektu, tak jakby miały utrudnić nie wejście a wydostanie się z jego wnętrza. Wygląda to trochę jakby rozbudowane umocnienia nie chroniły zupełnie niczego. A może to my nie możemy tego zobaczyć? Może to wszystko nie miało chronić a rozdzielać – rozdzielać dwa światy – *sacrum* i *profanum*, przestrzeń uświęconą i codzienną... Czy mogły być to świątynie?

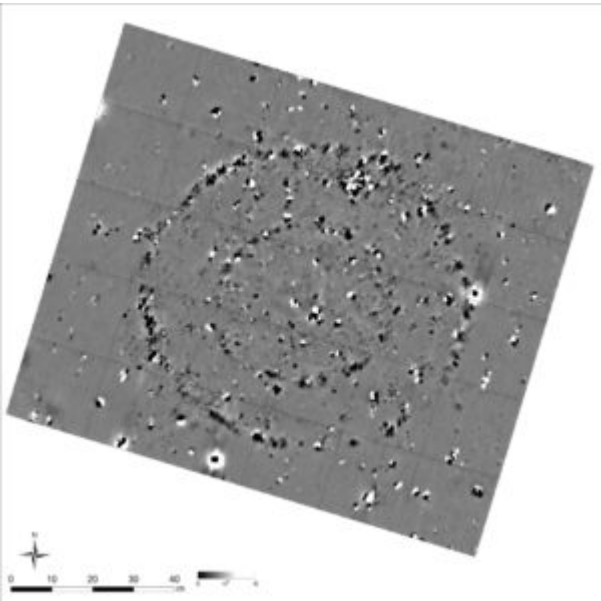
Jedno wiemy na pewno. Bagienne fortece to najstarsze takie konstrukcje odkryte na Podlasiu. Powstały u schyłku epoki brązu czyli między VIII a V w. przed Chr. To okres kiedy funkcjonuje słynny Biskupin.

Dziś znamy 26 grodzisk dolinnych, które czekają na objęcie ochroną konserwatorską. Od samego początku zależało nam, aby informacje o odkryciach były szeroko prezentowane zarówno w środowisku naukowym, muzealnym jak i (a może przede wszystkim) wśród społeczności lokalnej. Powszechne poczucie wartości odkrycia, jego znaczenia i niepowtarzalności buduje stopniowo świadomość wartości własnego dziedzictwa kulturowego. W naszym odczuciu jest to najlepsza forma ochrony tego, co przez tysiące lat przetrwało w dolinach rzek Podlasia.

Grodziska dolinne to niezwykle element przeszłości Podlasia i wschodniego Mazowsza. Już samo istnienie tak licznych struktur w sposób diametralny zmienia nasze postrzeganie pradziejów regionu. Wielkość i stopień rozbudowania konstrukcji obronnych, stanowi świadectwo złożoności funkcjonujących tu struktur społecznych, daleko odmienny od powszechnego do dziś „obrazu” dziejów tej części Polski. Przeszłość Podlasia to już nie tylko nieprzebyte puszcze. To zorganizowane struktury społeczne funkcjonujące już u schyłku epoki brązu, skomplikowany system ówczesnych wierzeń i świątyń. To w końcu stabilny system władzy, bez którego powstanie „bagiennych fortec” byłoby niemożliwe.

Adam Wawrusiewicz, Aleksander Piasecki

***Konkurs na Wydarzenie Muzealne Roku Sybilla** jest to ogólnopolski coroczny konkurs, mający na celu wyłonienie i promocję najlepszych przedsięwzięć polskich muzeów. Konkurs **organizowany jest przez Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów pod patronatem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego**. Pierwsza edycja odbyła się w 1980 roku, tym samym od czterdziestu lat wyróżnienie w Konkursie na Wydarzenie Muzealne Roku Sybilla jest najważniejszą formą uznania osiągnięć w polskim muzealnictwie.

Ogłoszenie wyników tegorocznej edycji Konkursu odbyło się 19 października br., o godz. 13.00, w gmachu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W związku z sytuacją epidemiczną, tegoroczna gala konkursu odbyła się wyłącznie w formule online, bez udziału publiczności, w tym przedstawicieli nagrodzonych instytucji.

Pełna lista laureatów Konkursu Sybilla 2019 [tutaj](#).